

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen palvelualueen vuoden 2025 talousarvion ja strategian osavuosisikatsaus 4 / ennakkotilinpäätös tilanteessa 31.12.2025

Tulosityksikön tehtävä

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja oppiminen ovat toiminnan keskiössä.

Koulutuspalvelujen toiminta

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee 6 789 opiskelijaa (2024: 6 740). Opiskelijamääräennuste syksylle 2026 on 7 224. Lukuvuoden 2025–2026 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi Kasvun ja oppimisen lautakunta on päättänyt 2 151, mikä on 66,3 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2024–2025: 2 123, 66,3 %). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,75 (2024: 7,67). Kevään 2025 yhteishaussa Espoon suomenkielisiin lukioihin oli 1,21 ensisijaista hakijaa aloituspaikkoihin (2024: 1,23).

Ikäluokan kasvun takia aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkossakin lukiopaikkoja varataan 66,3 %:lle ikäluokasta. Lukuvuoden 2026–2027 aloituspaikkamääräksi on päätetty 2 413.

Espoon lukioverkossa valtakunnallinen erityistehtävä on ollut Otaniemen lukiolla (luonnontieteet) ja Tapiolan lukiolla (musiikki). Opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämässä kehittämistehtävähaussa Otaniemen lukio haki ja sai jatkoa kehittämistehtävälle. Etelä-Tapiolan lukiolla on valtakunnallinen erityistehtävä kansainvälisen IB-koulutuksen järjestämiseen. Lisäksi lukioilla on erilaisia linjoja ja painotuksia.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioiden opiskelijoista on 13,9 % (2024: 13,1 %).

Lukiokoulutuksen uudistukset ja toiminnan kehittäminen Espoossa

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen uudistus käynnistyi lukioissa syksyllä 2025.

Lukioissa tarjottava tuki jakautuu koko henkilöstön antamaan oppimisen tukeen ja erityisopettajan antamaan erityisopetukseen, josta jälkimmäisestä tehdään hallinnollinen päätös. Muutokset antavat opiskelijalle subjektiivisen oikeuden oppimisen tukeen tai, jos edellä mainittu tukimuoto ei riitä, erityisopetukseen laissa määritellyllä tavalla. Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta uudistus lisää merkittävästi erityisopettajien tarvetta lukioissa sekä kasvattaa muun henkilöstön – erityisesti aineenopettajien – tukitoimien toteuttamiseen kohdentuvaa työaika.

Yksi lukiolaisten tuen muoto on lukiopaja-toiminta, jota toteutettiin hankerahoituksella 2023–2025. Lukiopajan avulla ehkäistään lukiokoulutuksen keskeyttämistä ja parannetaan koulutuksen läpäisyä. Toiminnan aikana ohjatuista nuorista 93 % on kyennyt jatkamaan opintojaan. Toimintaa jatketaan perintörahoituksella lukuvuoden 2026–2027 loppuun asti ja toiminnan vakinaistamista selvitetään.

Uudistetussa lukiolaissa säädettiin myös englanninkielisestä ylioppilastutkinnosta ja lukiokoulutuksesta. Ensimmäiset opiskelijat kansallisen opetussuunnitelman mukaiseen englanninkieliseen lukiokoulutukseen voidaan valita vuonna 2026. Espoon kaupungissa on arvioitu olevan kysyntää englanninkieliselle lukiokoulutukselle ja Kasvun ja oppimisen toimiala on hakenut järjestämislupaa opetus- ja kulttuuriministeriöltä kesällä 2025. Koulutus olisi tarkoitus käynnistää syksyllä 2027.

Espoon lukiokoulutuksen visiossa 2025 painotetaan oppimista, hyvinvointia ja kotouttamista. Näitä tavoitteita tukevat kaikki lukiokoulutuksen hankkeet.

Lukioverkon kehittämisessä päämääränä on tarjota lukiokoulutusta kaikissa kaupunkikeskuksissa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa lukioyksiköitä siten, että kaikkiin lukioihin voidaan ottaa vuosittain vähintään 200 uutta opiskelijaa.

Lukioiden välistä yhteistyötä pyritään kehittämään siten, että opiskelijat voivat valita opintoja Espoon lukioista niin rantaradan kuin metroradan varrella. Yhteistoimintaa sidosryhmien kanssa tiivistetään muun muassa kehittämällä yhteisiä toimintatapoja pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa. Korkeakouluyhteistyön yhtenä opetussuunnitelmallisena tavoitteena on helpottaa korkea-asteen opintoihin tutustumista jo lukioaikana. Korkeakoulujen oppimisympäristöjä hyödynnetään lukio-opintojen aikana. Opetussuunnitelman mukaisesti lukioissa edistetään myös yrittäjyyskasvatusta ja työelämälähtöisyyttä.

Lukioilla on monipuoliset kansainväliset yhteydet. Kun vuoden 2024 aikana 529 lukiolaista ja 222 opettajaa vieraili ulkomailla, olivat vuoden 2025 vastaavat lukumäärät jo 758 ja 152.

Espoon kaupunki osallistuu valtakunnalliseen lukiokoulutuksen kehittämiseen muun muassa LUKE-verkoston, Kuntaliiton lukiofoorumin ja yhdeksän suurimman kaupungin kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Lukiokoulutuksen keskeisimmät projektit

Suurin 2025 käynnissä ollut hanke oli *Kaikki mukana – tuki ja ohjaus Espoon lukioissa*, jonka tavoitteena oli vahvistaa aineenopettajien oppitunneilla annettavaa pedagogista tukea, lisätä yhteisopettajuutta ja moniammatillista työparityöskentelyä sekä kohdistaa tukea sitä tarvitseville. Hankkeen valtionavustus oli 190 000 € ja se päättyi 30.11.2025.

Espoon lukiokoulutus ja Espoon liikunta saivat yhteiseen *Liikuntaneuvonnan laajentaminen Espoon lukiokoulutukseen* -hankkeeseen 45 000 € valtionavustusta. Lukuvuoden 2025–2026 aikana toteutettavan hankkeen kokonaisbudjetti on 75 000 € ja hankkeessa on tavoitteena lisätä lukio-opiskelijoiden liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti.

Valtionhallinnon säästötoimenpiteiden seurauksena useat koulutuksen järjestäjille jaettavat valtionavustukset poistuivat vuonna 2025, mikä käytännössä tarkoitti ulkopuolisella rahoituksella toteutettavan hanketyön merkittävää vähenemistä. Vuoden aikana osallistuttiin myös Euroopan unionin *Horizon*-hankehakuun, mutta hakemusten käsittely on edelleen kesken.

Lukiokoulutuksen vuoden 2025 400 000 € projektituloarvio ylittyi 150 000 € ja 460 000 € menomäärärahavaraus ylittyi 160 000 €.

Perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutuminen

Kasvun ja oppimisen toimialan tarinan mukaan tavoitteena on varmistaa sujuvat siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle. Tulosyksikkö vastaa toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista, johon liittyy kaupunkitasoinen vastuu perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Toiminnasta vastaa tulosyksikön koulutuspalvelualue, joka toimii yhteistyössä muun muassa Ohjaamotalon toimijoiden, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian ja Ammattiopisto Liven kanssa. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia oli Espoossa vuonna 2025 noin 3 250.

Lukuvuonna 2025–2026 käynnistyi uusi yhteistyömalli, jossa Omnian tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa lukion opintojaksoja myös Espoon kaupungin suomenkielisissä päivälukioissa. Tavoitteena on antaa nuorille mahdollisimman hyvä käsitys opiskelusta päivälukiossa sekä lukio-opinnoissa vaadittavista taidoista. Palaute niin opiskelijoilta kuin opettajilta on ollut erinomaista, minkä vuoksi pilotointia aiotaan jatkaa myös seuraavana lukuvuonna.

Henkilöstö ja toimitilat

Henkilöstö

Suomenkielisessä toisen asteen koulutuksessa oli vuoden 2025 lopussa yhteensä 471 työntekijää, joista vakinaisia 397 (84 %), määräaikaista 74 (16 %). Toisen asteen koulutuksen kokonaishenkilöstömäärästä lukiokoulutukseen sijoittui yhteensä 459 työntekijää ja toisen asteen koulutuksen tukipalveluihin 12 työntekijää.

Toisen asteen koulutuksen henkilöstömäärä on kehittynyt vuoden mittaan odotetun mukaisesti. Henkilöstörakenne on vakiintunut ja vakaalla tasolla. Kahteen edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstömäärä on hyvin samoissa lukemissa, mutta vakituisen henkilöstön osuus kokonaishenkilöstömäärästä on vuosittain kasvanut (2023: 76 %; 2024: 80 %).

Rekrytointin tunnusluvut

Rekrytointien määrä oli vuoden viimeisellä neljänneksellä varsin vähäistä, koska valtaosa toisen asteen koulutuksen rekrytoinneista tapahtuu pääkaupunkitasoisesti tammi-huhtikuun aikana. Kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden on hiukan alkuvuotta alhaisempi (14,2), mutta lukemaa voidaan kuitenkin pitää edelleen korkeana. Toisen asteen koulutuksen työpaikkoja on 1.1.2025-31.12.2025 välisellä ajanjaksolla ollut haussa yhteensä 67, ja näistä valtaosa on lukion lehtorien rekrytointeja. Edelliseen vuoteen nähden kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden on hiukan alhaisempi (14,9) ja rekrytointien määrä lähes sama (68).

Työfiiliskysely

Toisen asteen koulutuksen suositteluhaluukkuus saavuttaa joulukuussa seuratun ajanjakson korkeimman lukeman (91 %). Lisäksi suositteluhaluukkuus

on myös kasvanut edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (85 → 91 %). Esihenkilön tuki pysyy suhteellisen samana, keskiarvon asettuessa lukemaan 7,6.

Lähtövaihtuvuus

Toisen asteen koulutuksen lähtövaihtuvuus ei kasva vuoden viimeisellä neljänneksellä. Toisen asteen koulutuksen lähtövaihtuvuus 1.1.2025-31.12.2025 välisellä ajanjaksolla on noin 5 %. Vakituksia palvelussuhteita on päättynyt yhteensä 21 kappaletta. Näihin lukeutuu 14 irtisanoutumista, kuusi eläköitymistä ja yksi kuolemantapaus. Näiden lisäksi toisen asteen koulutuksessa on vahvistettu lukioden henkilöstörakennetta siirtämällä muutamia vakituksia päätoimisia tuntiopettajia lukion lehtorien virkoihin. Edelliseen vuoteen nähden lähtövaihtuvuus on samoissa lukemissa.

Toimitilat

Haukilahden lukiolle on vuokrattu 1.1.2025 alkaen 157 m² auditorio osoitteesta Tekniikantie 3 ja 1.3.2025 alkaen 430 m² ruokailutilaa osoitteesta Tekniikantie 4.

Kutojantie 2 -kiinteistön Kilonpuiston koulun ja Espoon yhteislyseon käytössä olevien tilojen virheellinen jakosuhte on korjattu 1.7.2025 alkaen, jolloin lukion kuukausivuokra on kaksinkertaistunut, ja samalla kohteen neliövuokra on noussut. Kasvun ja oppimisen lautakunta on 29.10.2025 hyväksynyt yhteensä 345 000 € määrärahasiirron Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksiköltä Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikölle, jotta tulosityksiköiden määrärahat vastaavat kiinteistön vuokrien veloituserusteena olevia pinta-aloja.

Talous

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikön toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 0,6 milj. €: Koulutuspalvelujen tulot ylittyivät 0,4 milj. € projektirahoituksen ja muiden tuottojen sekä Omniaalta TUVA-opiskelijoista laskutettujen myyntituottojen vuoksi, ja Nuorisopalvelujen tulot ylittyivät 0,2 milj. € tilojen käyttökorvausten ja projektirahoituksen sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston etsivän nuorisotyön tukemiseen myöntämän valtionavustuksen vuoksi.

Toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion 0,4 milj. €. Koulutuspalvelujen henkilöstömenot alittuvat 0,6 milj. €: vuoden 2026 talousarviovalmistelussa opiskelijamäärän kasvua ei ole huomioitu täysimääräisesti ja oppimisen tukeen on kohdennettu määrärahaa vasta kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä lokakuun lopussa, joten rehtorit ovat suunnitelleet lukuvuoden 2025–2026 siten, ettei syksyn 2026 kurssitarjontaa tarvitse karsia kohtuuttomasti, ja keväästä 2026 tehtävä säästö johti säästöön myös syksyllä 2025. Lisäksi muutamissa lukioissa tilat rajoittavat opetusryhmien muodostamista, ja osa palkkoihin budjetoiduista projektimenoista toteutui muissa ulkoisissa menoissa. Muut ulkoiset menot ylittyivät 0,6 milj. €, josta projektimenojen osuus oli 0,3 milj. €. Sisäiset toimitilavuokrat ylittyivät 0,3 milj. €.

Nuorisopalvelujen toimintamenot ylittyivät 0,2 milj. €, josta Omniaalta ostettavien nuorten työpajojen osuus oli 0,1 milj. €. Kesäsetelit maksettiin kokonaan niihin osoitetuista perintörahoista.

Tulosityksikön sisäisten palvelujen ostot alittuivat 0,1 milj. €. Henkilöstömenojen toteuma sisältää menoja lisääviä lomapalkkajaksotuksia yhteensä 0,2 milj. €.

Investoinnit toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, ja osa hankinnoista toteutui käyttötaloudessa.

1 000 EUR	Talousarvio	Muutokset/	Muutettu	Toteuma	Poikkeama
Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut	2025	korotukset	talousarvio 2025	2025	TOT-MTA
Myyntituotot	-	-	-	51	51
Maksutuotot	50	-	50	92	42
Tuet ja avustukset	832	-	832	1 169	337
Muut toimintatuotot	200	-	200	382	182
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	1 082	-	1 082	1 694	612
Henkilöstökulut	-40 621	-10	-40 631	-39 965	666
Palvelujen ostot	-11 755	10	-11 745	-12 383	-638
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 858	-14	-3 872	-3 728	144
Avustukset	-662	-	-662	-743	-81
Vuokrat	-1 155	0	-1 155	-1 124	31
Muut toimintakulut	-300	0	-300	-492	-192
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-58 351	-14	-58 365	-58 435	-70
Sisäinen myynti	-	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-25 778	-345	-26 123	-26 443	-320
Toimintatuotot yhteensä	1 082	-	1 082	1 694	612
Toimintakulut yhteensä	-84 129	-359	-84 488	-84 878	-390
TOIMINTAKATE	-83 047	-359	-83 406	-83 184	223
INVESTOINNIT	390	0	390	344	46

Tulostavoitteet

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosityksikötasoiset seurattavat tavoitteet vuosille 2023–2025 ovat seuraavat:

Tavoite	Seuranta 31.12.2025
Espoossa ylioppilastutkinnon tulokset ovat Suomen kärkeä.	S25 ylioppilastuloksissa Espoon suomenkielisten lukioiden keskiarvo oli 4,2 ja valtakunnallinen keskiarvo: 4,0. Syksyllä valmistui 301 ylioppilasta. Tavoite toteutuu.
Opettajien kielitietoisuus- ja kulttuurisensitiivisyysosaamista kehitetään koulutuksin.	Tavoite keskitettyjen koulutuksien suhteen on saavutettu. Opettajat ovat osallistuneet laajasti vuosien 2022–2025 välillä useisiin kielitietoisuus-, S2- ja kulttuurisensitiivisyyskoulutuksiin. Tavoite toteutuu.
Vahvistetaan Pyöreän pöydän toimintaa ja sidotaan se osaksi tulosityksikön tavoitteita ja Espoo-tarinaa.	Toimintasuunnitelma vuodelle 2025 on tehty. Kehittämiskohteina opiskelijoiden osallisuuden lisääminen lukioiden arviointikulttuurissa sekä lukiokoulutuksen ulkopuolisten kerhojen käyttöönoton vahvistaminen Espoon lukioissa. Tavoite toteutuu. Pyöreä pöytä kokoontui kuusi kertaa vuoden 2025 aikana, joista yksi kaikille opiskelijakunnan hallitusten jäsenille tarkoitettu huippukokous. Kokouksiin on osallistuttu laajasti, mutta kaikki lukiot ovat olleet edustettuna vain yhdessä kokouksessa. Opiskelijoiden osallistumiskertoja on ollut kaiken kaikkiaan 133, mikä on enemmän kuin edellisenä vuonna. Tavoite ei toteudu. Toimenpiteet: Lisätään tietoisuutta Pyöreän pöydän toiminnasta, sitoutetaan hallitusten puheenjohtajistoa, tiedotetaan kokouksista laajasti. Kauden viimeisessä kokouksessa kerättiin palautetta. Perehdytetään puheenjohtaja tehtäväänsä. Ensi kaudelle suunnitellaan nuoren valtuutetun kutsuminen vieraaksi Pyöreään pöytään.
Vahvistetaan lukiolaisten mahdollisuuksia vaikuttaa opiskeluympäristönsä ja lukionsa toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaa itseään koskevien päätösten valmisteluun esimerkiksi nuorisovaltuuston ja opiskelijakuntien hallitusten välisellä yhteistyöllä sekä ottamalla opiskelijoita aktiivisesti mukaan lukiokoulutuksen kehittämiseen.	Lukion toisen vuoden opiskelijoille järjestetään PKS-kysely vuosittain marraskuussa. Lukioiden edustajat jakavat tietoa keskenään mm. opiskelijakuntien hallitusten yhteistyöelimessä ja valitsevat vuosittain yhteisen kehittämistehtävän. Vaikuttamismahdollisuuksia esitellään ja vaikuttamiseen kannustetaan lukion aloittaville suunnatussa infokirjeessä. Tavoite toteutuu.

Vahvistetaan valmiutta tukea vieras-/monikielisten nuorten opiskelua toisella asteella osana kotouttamistavoitteita.	S25 valmistui Espoon suomenkielististä lukioista 36 vieraskielistä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame, viittomakieli). Se on vähemmän kuin vuotta aikaisemmin (S24=46). Tavoite ei toteudu. Vieraskielisten ikäryhmästä (18-19-vuotiaat) valmistui S25 1,9 %, mikä on vähemmän kuin vuotta aikaisemmin (S24=2,9 %). Tavoite ei toteudu. Suomen-/ruotsinkielisten ikäryhmästä valmistui 4,3 % (S24=4,5). Ero (4,3-1,9=2,4 %) on kasvanut edellisvuodesta (4,5-2,9=1,6 %, S24). Ero on kasvanut 0,8 prosenttiyksikköä). Tavoite ei toteudu.
Vieraskieliset nuoret kokevat saavansa riittävästi tukea opintoihin.	Vieraskielisistä vastaajista 35 % koki tarvinneensa henkilökohtaista tukea ja heistä (67 %) koki saaneensa sitä riittävästi. Suomen/ruotsin/saamen/romani- tai viittomakielisten vastaavat luvut ovat 27 % ja 70 %. Tavoite: ≥ Äidinkielenään suomea, ruotsia, saamea, romani- tai viittomakielisten vastaava luku. Tavoite ei toteudu, mutta ero on pienentynyt. Vieraskielisten vastaajien kokemus "Saan ohjausta ja tukea ryhmänohjaajaltani sujuvaan lukioarkeen (3,2)" ≥ äidinkielenään suomea, ruotsia, saamea, romanikieltä puhuvien tai viittomakielisten vastaava luku (3,0). Asteikko 1-4, missä 1=harvoin tai ei koskaan, 4=Lähes aina tai aina. Tavoite toteutuu. 1.8.2025 voimaan astuneen tuen uudistusta on valmisteltu Espoossa laajasti lv 24-25. Tuen antamista vahvistetaan lv 25-26 aikana mm. opiskelijoilta, opettajilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella. 4.11.2025 järjestettiin kaikille aineenopettajille (yli 400 osallistujaa) koulutusta tuen asioista, 18 eriaiheisen pajan merkeissä.